

ULUSAL YETERLİLİK

13UY0137-3

BİTİM İŞLEMLERİ OPERATÖRÜ

SEVİYE 3

REVİZYON NO:00

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

Ankara, 2013

ÖNSÖZ

Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) Ulusal Yeterliliği 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan “Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği” hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Yeterlilik taslağı, 22 Ocak 2010 tarihinde imzalan işbirliği protokolü ile görevlendirilen Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS) tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak hakkında sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmış ve görüşler değerlendirilerek taslak üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Nihai taslak MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri. Sektör Komitesi tarafından incelenip değerlendirildikten ve Komitenin uygun görüşü alındıktan sonra, MYK Yönetim Kurulunun 06/02/2013 tarih ve 2013/13 sayılı kararı ile onaylanarak Ulusal Yeterlilik Çerçevesine (UYÇ) yerleştirilmesine karar verilmiştir.

Yeterliliğin hazırlanması, görüş bildirilmesi, incelenmesi ve doğrulanmasında katkı sağlayan kişi, kurum ve kuruluşlara görüş ve katkıları için teşekkür eder, yararlanabilecek tüm tarafların bilgisine sunarız.

Mesleki Yeterlilik Kurumu

GİRİŞ

Ulusal yeterliliğin hazırlanmasında, sektör komitelerinde incelenmesinde ve MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmasında temel ölçütler Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliğinde belirlenmiştir.

Ulusal yeterlilikler aşağıdaki unsurları içermektedir;

- a)Yeterliliğin adı ve seviyesi,
- b)Yeterliliğin amacı,
- c)Yeterliliğe kaynak teşkil eden meslek standardı, meslek standardı birimleri/görevleri veya yeterlilik birimleri,
- ç)Yeterlilik sınavına giriş için aranan şartlar,
- d)Yeterlilik birimleri bazında öğrenme çıktıları ve başarımlar ölçütleri,
- e)Yeterliliğin kazanılmasında uygulanacak ölçme, değerlendirme ve değerlendirici ölçütleri
- f)Yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi, yenilenme şartları, belge sahibinin gözetimine ilişkin şartlar,
- g)Yeterliliği geliştiren kurum/kuruluş ve doğrulayan Sektör Komitesi.

Ulusal yeterlilikler ulusal meslek standartları ve/veya uluslararası meslek standartları esas alınarak oluşturulur.

Ulusal yeterlilikler;

- Örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumları,
- Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları,
- Kuruma yetkilendirme ön başvurusunda bulunmuş kuruluşlar,
- Ulusal meslek standardı hazırlamış kuruluşlar,
- Meslek kuruluşları ile bunların müşterek çalışmasıyla oluşturulur.

**13UY0137-3 BİTİM İŞLEMLERİ OPERATÖRÜ (SEVİYE 3)
ULUSAL YETERLİLİĞİ**

1	YETERLİLİĞİN ADI	Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3)
2	REFERANS KODU	13UY0137-3
3	SEVİYE	3
4	ULUSLARARASI SINIFLANDIRMADAKİ YERİ	ISCO 08: 8154
5	TÜR	-
6	KREDİ DEĞERİ	-
7	A)YAYIN TARİHİ	06.02.2013
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
8	AMAÇ	<p>Tekstil sektöründe terbiye birimlerinde işin eksiksiz, kesintisiz, kaliteli ve geliştirilerek, uluslararası standartlara uygun yeterlilikte, verimli ve çalışanın iş tatmini almasını sağlayacak şekilde yapılabilmesi için, işi yapan kişinin işe uygun bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olması gerekmektedir.</p> <p>Amaç, adayların Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) mesleğinde başarılı olmak için gereken niteliklere sahip ve yeterli olup olmadığını belirlemek ve meslekte yeterliliğini, geçerli ve güvenilir bir belge ile kanıtlamasına olanak vermektir.</p> <p>Bu çalışma; aynı zamanda eğitim sistemine, sınav ve belgelendirme kuruluşlarına referans ve kaynak oluşturacaktır.</p>
9	YETERLİLİĞE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDART(LAR)I	
Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı – (10UMS0075-3)		
10	YETERLİLİK SINAVINA GİRİŞ ŞART(LAR)I	
11	YETERLİLİĞİN YAPISI	
11-a) Zorunlu Birimler		
13UY0137-3/A1 İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevresel Önlemler ve Kalite Yönetim Sistemi 13UY0137-3/A2 Hazırlık ve Bitim İşlemleri		
11-b) Seçmeli Birimler		
-		

11-c) Birimlerin Gruplandırılma Alternatifleri ve İlave Öğrenme Çıktıları

Sınav ve Belgelendirme için başvuran adayın mesleki yeterliliğini belgeleyebilmesi için A1 ve A2 Birimlerinin tümünde başarılı olması gerekir.

12 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme, birimlerde tanımlanan tüm başarımlar ölçütlerini karşılayacak şekilde ve üç aşamalı olarak uygulanır:

1. Aşama: Teorik Sınav
2. Aşama: Psikometrik Testler
3. Aşama: Performansa Dayalı Sınav

Adayın performansa dayalı uygulama sınavına kabul edilebilmesi için teorik bilgi sınavları ve psikometrik testlerden başarılı olması gerekir.

Adayın başarılı olduğu birim veya aşamalardaki sınav sonuçları sınav tarihinden itibaren 1 yıl geçerlidir. Herhangi bir birim veya aşamadan başarısız olan aday bu süre içerisinde başarısız olduğu birim veya aşamalardan yeniden sınava girme ve başarılı olması halinde belge alma hakkına sahiptir.

Teorik Bilgi Sınavı:

Adayın başarısı, ilgili birimin ölçme değerlendirme bölümünde belirtilen ölçütleri sağlama düzeyine göre değerlendirilir. Her birimin değerlendirmesi ayrı yapılır.

Sınav soruları, teorik sınav kapsamında ölçülmesi öngörülen tüm öğrenme çıktılarını ve başarımlar ölçütlerini ölçebilecek şekilde tasarlanır.

Psikometrik Testler:

Meslekte yeterli olmak için sahip olunması gereken temel beceriler norm eşikleri belirlenmiş, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış psikometrik testler ile ölçülür.

En az 3 en fazla 5 testten oluşan test bataryası uygulanır. Psikometrik Testler, test uygulama konusunda eğitim almış olan kişiler tarafından uygulanır. Uygulamalar, psikometrik testin özelliğine, ölçtüğü beceri ve yeteneğe, uygulama talimatına göre yapılır. Bazı testler bilgisayar ortamında uygulanıp değerlendirilir.

Bu yeterlilikte psikometrik testler ile

- Dikkat ve kontrol (görsel, konsantre ve yaygın dikkat)
  - Aktif öğrenme
  - Ayırt edebilme (şekil, farklılık, benzerlik)
  - Ayırt edebilme (renkleri)
- ölçülür.

Psikometrik testler tüm birimleri kapsayacak şekilde tek seferde uygulanır.

Performansa Dayalı Uygulama Sınavı:

Uygulama gerçek üretim ortamında veya gerçeğe en yakın benzeri şartları karşılayan ortamda gerçekleştirilir. Birimin gerektirdiği başarımlar ölçütlerini karşılayacak parametreleri ve puanları tanımlanmış kontrol listeleri ve senaryo formatında soru listeleri üzerinde izleme kayıtları tutulur.

Kontrol listeleri, işin küçük parçalara ayrılmış kritik eylem basamaklarından oluşur ve aday her basamaktan puan alır.

Performansa dayalı sınavlar tüm birimler için ayrı ayrı veya birlikte gerçekleştirilir.

Adayların uygulama sınavlarında iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun davranması beklenir. Sınav esnasında kendini veya etrafındakileri tehlikeye atacak şekilde hareket edenlerin sınavları derhal kesilir ve uygulama sınavına devam etmelerine izin verilmez.

13	BELGE GEÇERLİLİK SÜRESİ	Yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren 5 (beş) yıldır.
14	GÖZETİM SIKLIĞI	Aday, Mesleki Yeterlilik Belgesinin geçerlilik süresi içerisinde en az bir kez Sınav ve Belgelendirme Kuruluşu tarafından gözetime tabi tutulur.
15	BELGE YENİLEMEDE UYGULANACAK ÖLÇME- DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	Belge geçerlilik süresi sonunda belge yenileme amaçlı gözetim yapılır. Adayların bitim işlemleri operatörü olarak en az 2 yıl çalıştığını belgeleyebilmesi ve yeterlilikte değişiklik veya revizyon yapılmamış olması halinde bu gözetimlerde performansları olumlu değerlendirilen kişilerin belgeleri sınava gerek kalmaksızın beşer yıl daha uzatılır. Gözetimde başarısız olan veya çalışmasını belgeleyemeyen adaylar için performans sınavı tekrarlanır. Yeterlilikte değişiklik olması halinde adaylar değişikliğe konu birim(ler)in teorik ve performans sınavlarına katılır.
16	YETERLİLİĞİ GELİŞTİREN KURULUŞ(LAR)	Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS)
17	YETERLİLİĞİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
18	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	06.02.2013-2013/13

**13UY0137-3/A1 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE ÇEVRESEL ÖNLEMLER VE
KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ YETERLİLİK BİRİMİ**

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevresel Önlemler ve Kalite Yönetim Sistemi
2	REFERANS KODU	13UY0137-3/A1
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	06.02.2013
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	

Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı – (10UMS0075-3)

7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	
---	--------------------------	--

Öğrenme Çıktısı 1: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili temel becerileri kullanarak önlemler alır.

Başarım Ölçütleri:

- 1.1 Mesleğe özgü iş sağlığı ve güvenliği kurallarını; doğru, zamanında ve eksiksiz uygular.
- 1.2 İş sağlığı ve güvenliği konusunda karşılaşılabilecek riskleri ve risklere karşı alınacak önlemleri bilir, acil/tehlikeli durum ve çıkış prosedürlerini eksiksiz uygular.
- 1.3 Yapılan işe uygun kişisel koruyucu donanımı kullanır.
- 1.4 Malzeme ve ekipmanları, doğru, yerinde ve zamanında kullanır.
- 1.5 Sorumluluğundaki makinelerin kaçak (su, buhar, yağ, hava, kimyasal, gaz, vb.) ile ilgili kontrol işlemlerini talimatlara uygun bir şekilde yapar.
- 1.6 Ağır ve tehlikeli işler ile ilgili yasal düzenlemelerin gereklerine ve talimatlara uyar.

Öğrenme Çıktısı 2: Çevresel riskleri bilerek önlemleri alır.

Başarım Ölçütleri:

- 2.1 Meslekle ilgili çevre koruma mevzuatının, standartların gerektirdiği gibi çalışır.
- 2.2 Çevresel risklerin farkındadır, tehlikeli ve zararlı atıkları diğer malzemelerden ayırt eder.
- 2.3 Çevresel risklerin azaltılmasına katkıda bulunur.
- 2.4 Mesleğin ve çalışma koşullarının gerektirdiği sorumluluk ve risk alma bilinci ile hareket eder.
- 2.5 Doğal kaynakları verimli kullanır.

Öğrenme Çıktısı 3: Kalite yönetim sistemini bilerek uygular.

Başarım Ölçütleri:

- 3.1 İşe ait kalite gerekliliklerini talimatlara ve planlara göre uygular.
- 3.2 Kalite yönetim ve uygulama sistemleriyle ilgili dokümanları talimatlara uygun olarak kullanır.
- 3.3 Hata ve arıza gidermeyle ilgili uygulama talimatlarını ve yöntemlerini uygular.
- 3.4 Eksiksiz ve doğru kayıt tutar.
- 3.5 Kalite yönetim sisteminin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalara katkı sağlar.

Bağlam:

- 3.5 İşini geliştirecek önerilerde ve önleyici faaliyetlerde bulunmak, projelere katılım sağlamak, vb.

8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a) Teorik Sınav		
Çoktan seçmeli soru sistemi kullanılır. A1 birimi için 16-24 soru sorulur. Her soru eşit puandır. Adayın en az % 60 başarı sağlaması gerekir. Soru başına sınav süresi 1,5-2 dakikadır.		
8 b) Performansa Dayalı Sınav		
Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) mesleğinde A1 birimine ilişkin başarımlar ölçütleri belirlenen kontrol listesine göre, uygulama ortamında değerlendirilerek puanlanır. Adayın başarılı sayılması için en az %70 başarı sağlaması gerekir.		
Performansa dayalı sınavın süresi gerçek üretim şartlarındaki süreye karşılık gelmelidir.		
A1 birimi için ayrı bir performansa dayalı sınav yapılmaz. Bu birime ilişkin performans değerlendirmesi A2 biriminin performansa dayalı sınavı esnasında gerçekleştirilir.		
8 c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar		
-		
9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS)
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ ve SAYISI	06.02.2013-2013/13

EKLER

EK 1 Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler

Eğitim İçeriği:

1. Meslekle ilgili temel kavramlar, kodlar, terimler, işaret ve semboller
2. Meslekle ilgili hammadde, ürün, makine, alet ve donanım hakkında bilgi
3. Mesleğin uygulandığı çalışma koşulları ve iş yasaları hakkında temel bilgi
4. İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
  - a. İş güvenliği talimatları
  - b. Kaza önleme talimatları
  - c. Kişisel koruyucu donanımlar
  - d. Muhtelif makinelerdeki koruma önlemleri
  - e. Kaza durumundaki davranış
  - f. Elektrik akımının tehlikeleri
  - g. Üretimin çevre için oluşturduğu tehlikeler
  - h. Meslek hastalıkları
  - ı. İşletme içi taşımada ortaya çıkan tehlikeler
  - j. Tehlikeli maddeler ve özellikleri
5. Ağır ve tehlikeli işler yönetmeliği
6. Acil durum
7. Çevreye duyarlı olmak ve çevreyi korumak
  - a. Çevre ve çevre kirliliği
  - b. Ekoloji ve ekolojik denge
  - c. Atık
  - d. Geri dönüşüm çevre koruma
  - e. Tekstil sektörünün yol açtığı çevre sorunları
  - f. Su, toprak, hava ve gürültü kirliliği
  - g. Doğal kaynakların verimli kullanımı
8. Toplam kalite yönetimi temel ilkeleri
9. Kalite yönetim sistemi temel kavramlar ve tanımlar
10. Kalite yönetim sisteminde dokümantasyon ve raporlama
11. Kalite güvence, kontrol ve test amaçlı kullanılan elektronik ve mekanik ekipman
12. Marka, tanıtım ve kalite işaretinin reklam ve bilgi değeri
13. Proses kalitesi, hata ve arıza engelleme temel bilgi

**13UY0137-3/A2 HAZIRLIK VE BİTİM İŞLEMLERİ
YETERLİLİK BİRİMİ**

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	Hazırlık ve Bitim İşlemleri
2	REFERANS KODU	13UY0137-3/A2
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	06.02.2013
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı – (10UMS0075-3)
7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	<p><u>Öğrenme Çıktısı 1: Üretim hazırlık ve besleme işlemlerini yapar.</u></p> <p>Başarım Ölçütleri:</p> <p>1.1 Meslekle ilgili temel kavramları ve kodları, mesleği icra edeceği makine, alet ve donanımı talimatlara uygun olarak kullanır.</p> <p>1.2 Üretim öncesi iş planına, üretim reçetesine ve verilen talimatlara göre malzemeleri ve araç, gereç ve ekipmanı hazırlar.</p> <p>1.3 Beslenecek kumaşın en, gramaj, çekmezlik, egalize, mukavemet testi vb. sonuçlarına bakarak makine ayarlarını yapar.</p> <p>1.4 Makineyi üretime hazırlama işlemlerini ve kontrolleri üretimin aksamaması için dikkatle yaparak aksaklıkları ilk amirine bildirir.</p> <p>1.5 İşlem göreceği materyali ve materyale uygulanacak yardımcı kimyasalları kurallara ve talimatlara uygun, parti numaralarına göre makineye yükler.</p> <p>Bağlam:</p> <p>1.1 Adayların kimyasal bitim işlemlerini, fiziksel bitim işlemlerini, kurutma ve fikse işlemlerini astlarını yönlendirecek düzeyde ve ürün gereklerine göre tanıması, uygulaması ve denetlemesi beklenir. Bu süreçlerde kullanılacak makinelere ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ram 2. Sanfor 3. Kalandır 4. Şardon 5. Tıraş 6. Zımpara 7. Dekatür 8. Dink 9. Fikse (baskı sonrası) 10. Yıkama 11. Balon sıkma 12. Tüp kesme 13. Turbang 14. Serbest kurutma

Öğrenme Çıktısı 2: Devamlılık kontrol ve sonlandırma işlemlerini yapar.**Başarım Ölçütleri:**

- 2.1 Makineyi kumaş özelliklerine uygun şekilde çalıştırır.
- 2.2 Üretim sonunda ürünün en, gramaj, çekmezlik vb. testlerin yapılması için proses kontrole numuneyi teslim eder.
- 2.3 Makinenin ve çevrenin temizliğini kurallara ve talimatlara uygun bir şekilde yapar.
- 2.4 Sorumluluğundaki makinelerin üretim devamlılığını kesintiye uğratacak olağandışı durumları tespit etme konusunda azami dikkatlidir.
- 2.5 Yetki sınırları içindeki hata ve uygunsuzlukları giderir/giderilmesini sağlar.
- 2.6 Makinedeki ve (varsa) yardımcı kaplardaki kaçakları, sıcaklık uygunluğunu kontrol eder.
- 2.7 Bakım onarım sonrası makinenin standart çalışma ayarlarını test eder.
- 2.8 Sorumluluğundaki makine sarf malzemelerinin üretim planına ve kalite standartlarına uygunluğunu kontrol eder.

Bağlam:

- 2.6 Yardımcı kaplar: Apre taşıma tankı vb.
- 2.8 Makine sarf malzemeleri: Dikiş ipliği, kimyasal, kâğıt, bant vb. yardımcı malzemeler

8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a)	Teorik Sınav	
	Çoktan seçmeli soru sistemi kullanılır. A2 birimi için 28-40 soru sorulur. Her soru eşit puandır. Adayın en az % 60 başarı sağlaması gerekir. Soru başına sınav süresi 1,5-2 dakikadır.	
8 b)	Performansa Dayalı Sınav	
	Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3) mesleğinde A2 birimine ilişkin başarım ölçütleri belirlenen kontrol listesine göre, uygulama ortamında değerlendirilerek puanlanır. Adayın başarılı sayılması için en az %70 başarı sağlaması gerekir.	
	Performansa dayalı sınavın süresi gerçek üretim şartlarındaki süreye karşılık gelmelidir.	
8 c)	Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar	
	-	
9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS)
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ ve SAYISI	06.02.2013-2013/13

EKLER**EK 1** Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler**Eğitim İçeriği:**

1. Genel Apre
  - a. Parti oluşturma
  - b. Yumuşatma ve sert tutum apreleri
  - c. Kayganlık ve dolgunluk apreleri
  - d. Kimyasal tutum apre kombinasyonları
  - e. Parlaklık ve kir iticilik apreleri
  - f. Su iticilik ve su geçirmezlik apreleri
  - g. Güç tutuşurluk ve buruşmazlık apreleri
  - h. Kimyasal apre kombinasyonları
  - i. Kurutma ve egalize
  - j. Örme kumaşlara mekanik apreler
  - k. Püskürtme ve kaplama apreleri
  - l. Şardonlama ve zımparalama
  - m. Kalıcı şekil ve tumbler
  - n. Fırçalama ve makaslama
  - o. Hedef kumaşı elde etme
2. Kimyasal Apre
  - a. Emdirme yöntemiyle apreleme
  - b. Çektirme yöntemiyle apreleme
  - c. Püskürtme ve kaplama apreleri
3. Mekanik Apre
  - a. Zımpara-şardon
  - b. Tumbler- kalıcı şekil verme
  - c. Fırça-makas
  - d. Sanfor-kalandır
  - e. Dinkleme-dekatür
  - f. Sanfor
  - g. Ram makinesi
  - h. Kurutma

YETERLİLİK EKLERİ

EK 1: Yeterlilik Birimleri

- 1) 13UY0137-3/A1 İş Sağlığı, Güvenliği ile Çevresel Önlemler ve Kalite Yönetim Sistemi
- 2) 13UY0137-3/A2 Hazırlık ve Bitim İşlemleri

EK 2: Terimler, Simgeler ve Kısaltmalar

Atkı: Kenara dik olan iplik

Atkı çözgü düzeltici: Atkı ile çözgünün bozulmuş olan açısını düzelten sistem

Atkı eğriliği: Atkının çözgü ile yaptığı 90 derecelik açının bozulması

Atkı raporu: Atkı çözgü düzelticinin kumaşı ne kadar düzelttiğini gösteren rapor

Bitim İşlemi: Tekstil mamullerinin beyazlatma ve renklendirme hariç görünümünü, tutumunu ve kullanma özelliklerini geliştirmek için yapılan kimyasal ve mekanik işlemler

Boyutsal Değişim: Tekstil malzemesinin yaş ve kuru terbiye işlemleri sonrası en-boyda meydana gelen değişim

Çiftyüz şardon: Kumaşın her iki yüzüne (ön ve arka) yapılan tüylendirme işlemi

Çözelti: Kumaşa uygulanacak kimyasalın suda çözülmüş hali

Çözgü: Kenara paralel olan iplik

Dekatür: Yünlü kumaşların içerisinde önce buhar veya sıcak su daha sonra da soğuk hava veya soğuk suyun emilerek geçirilmesi

Dinkleme: Ağırlıklı yün ihtiva eden kumaşların, mekanik, kimyasal ve sıcaklık etkisi ile keçeleştirilmesi

Dok: Kumaşın sarılması için kullanılan silindir

Dok ayağı: Doku çekmek için kullanılan tekerlekli aparat

Fulard: Emdirme yönteminde kullanılan makinenin tekne ve sıkma silindirlerinden oluşan bölümü

Haslık: Kullanım esnasında kumaşın dış etkenlere karşı gösterdiği direnç

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması

İSG: İş sağlığı ve güvenliği

Kalandırlama: Kumaşın basınç altında iki veya daha fazla merdane arasından geçirme işlemi

Kenar kola: Örgü kumaşlarda kumaş kenarını 1,5 cm e kadar sertleştirmek

Kişisel Koruyucu Donanım (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan tüm alet, araç, gereç ve cihazlar

Lisa: Tekstil mamulü yüzeyinde, şeftali tüyü efekti oluşturma işlemi

Lup: Santimli büyüteç

MSDS (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) / SDS (Güvenlik Bilgi Formu): Boya ve kimyasalın kullanım, depolama, acil durumlarda yapılması gerekenler ile ilgili bilgi notu

Mukavemet: Malzemenin herhangi bir yönde uygulanan kuvvet veya yüke karşı gösterdiği direnç

Muli: Doku çekmek için kullanılan elektrikli makine

Numune: Herhangi bir maddenin bütün özelliklerini içeren küçük bir örneği

Parti Numarası: Kumaşların fabrika içinde siparişe göre sınıflandırmasını gösteren numara

Pick-up: Kumaşın üzerine aldığı çözelti miktarı

Pigment, dispers, reaktif boyar maddeler: Tekstil metaryellerini renklendirmek için kullanılan boyaların kimyasal yapılarına göre sınıflandırılması

Pilling: Kumaşın dış etkenlerden dolayı boncuklanarak tüylenmesi

Psikometrik Test: Bireyin beceri ve yeteneklerini saptamaya yarayan, özel bir sistem içinde bilimsel yöntemlerle geliştirilmiş davranışsal ölçüm tekniği

Raport: Desen tekrar etme mesafesi

Refakart Kartı: Malzemeye uygulanacak işlemler ile ilgili bilgileri içeren kumaşa iliştilmiş kart

Rulo (Top) : Dürülerek silindir şeklinde sarılmış mamul kumaş

Sanfor: Kumaşa çekmezlik özelliğinin kazandırılması

Sıkma Silindirleri: Kumaş yıkama ve boyama makinelerinin çıkışındaki mekanik ya da hidrolik basınçla birbiri üzerine sıkıştırılmış merdaneler

Sirkulasyon: Makinelerde hava veya sıvı akışının dolaşımı

Şardon: Kumaş yüzeyinin, havlı bir tutum elde edilmesini sağlayacak şekilde tüylendirilmesi

Tekyüz şardon: Kumaşın tek yüzeyine (ön veya arka) yapılan tüylendirme işlemi

Traşlama: Tekstil mamul yüzeyinin, üstündeki fazlalıkların kesilerek alınması ve yüzeyin düzgün hale getirilmesi

Tuşe: Kumaşın yumuşaklığı

Üretim Reçetesi: İstenilen ürünü elde etmek için gerekli kimyasalların tipine göre oransal olarak tanımlandığı liste

Yaş Bitim İşlemi: Sulu ortamda yapılan kimyasal bitim işlemleri

Zımpara: Tekstil mamul yüzeyinin hafif tüylendirilme işlemi

EK 3: Meslekte Yatay ve Dikey İlerleme Yolları

“Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 3)” olarak çalışan bireylerin “Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 4)” Ulusal Yeterliliklerinde belirtilen öğrenme çıktılarını edinmeleri halinde mesleklerinde ilerleme ve “Bitim İşlemleri Operatörü (Seviye 4)” yeterlilik belgesi alma imkânları vardır.

EK 4: Değerlendirici Ölçütleri

Ölçme, değerlendirme ve psikoteknik testler konusunda bilgili olması gereken değerlendiricilerin aşağıdaki ölçütlerden en az birini karşılıyor olması gerekmektedir.

1. En az 3 yıl tekstil/ terbiye konusunda deneyimli, üniversitelerin ilgili bölümlerinden eğitim almış veya eğitmen olarak çalışmış olmak
2. En az 5 yıl tekstil/ terbiye işleri ile ilgili deneyimli, meslek yüksek okullarının ilgili bölümlerinden mezun tekniker olmak
3. En az 7 yıl tekstil/ terbiye işleri ile ilgili deneyimli, değerlendirici olarak görev almış ve/veya yetkin değerlendiriciler tarafından “değerlendirici” olarak yeterliliği onaylanmış, meslek liselerinin ilgili bölümlerinden mezun olmak.